

Таранчук С. О.,
аспірант, факультет права, публічного управління та адміністрування
Науковий керівник: Климчук О. В.,
д-р екон. наук, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

СИСТЕМНІ ПІДХОДИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ

У сучасних умовах формування української державності та становлення України як суб'єкта світової спільноти вкрай актуальними виступають проблеми щодо забезпечення стійкого економічного розвитку, запровадження дієвих механізмів та інструментів протидії внутрішнім і зовнішнім економічним загрозам, підвищення якісних показників рівня життя суспільства, рівноправного входження до системи міжнародної економічної взаємодії та взаємозалежності. Також виникнення проблемних аспектів у формуванні системи економічної безпеки в умовах інтенсифікації процесів глобалізації набуває ключового вектора в державній політиці. При цьому виняткове значення економічна безпека повинна мати під час аргументації урядом при прийнятті політичних рішень у сфері розвитку національної економіки [1, 2].

Одним із пріоритетних напрямів виходу України з наявної економічної кризи є запровадження державного інтервенціонізму, формування сприятливого суспільно-політичного та бізнесового середовища на засадах сталого розвитку, розробка профільними міністерствами досконалих методів регулювання та планування узгодженої стратегії розвитку національної економіки на різних рівнях управління. Загалом відродження та зростання конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг на внутрішньому й зовнішньому ринках стає першочерговим аспектом щодо стабілізації фінансової та економічної системи країни, а також імплементації законодавства й успішного впровадження та реалізації євроінтеграційних реформ, стрижнем яких мають стати структурні зміни та покращення національної економічної системи [3].

Потрібно зауважити, що сучасна проблематика визначення та формування системи економічної безпеки України є доволі складною й тісно взаємопов'язана з такими економічними категоріями, як “економічне зростання”, “стійкість соціально-економічної системи”, “енергетична незалежність”, “сталий розвиток”. Наразі економічну безпеку країни потрібно розуміти як головну складову національної безпеки, що забезпечується правовим врегулюванням суспільно-економічних відносин, за яких має відбуватися безперервний та ефективний процес розширеного відтворення, розподілу та споживання матеріальних благ в інтересах індивіда, суспільства і держави [4, 5].

Як наслідок, комплексні зміни в системі державного управління економічною безпекою виступають необхідним вектором щодо формування базисних умов для макроекономічної стабілізації країни, забезпечення стійкості до внутрішніх і зовнішніх загроз та викликів у мінливому ринковому середовищі, структурної адаптації національної економіки до глобалізаційних процесів та її переходу до стійкого й ефективного економічного піднесення. Приведення системи економічної безпеки у відповідність до сучасних принципів ринкової організації господарської діяльності відзначається однією з найскладніших проблем під час запровадження економічної реформи.

Сучасні загрози національній безпеці в економічній площині потрібно ув'язувати із неефективністю системи державного управління економічними відносинами, що призвело до таких головних негативних явищ:

- 1) Виникнення структурних диспропорцій у виробництві, його монополізація, а також недотримання прозорих ринкових відносин.
- 2) Існування постійної ресурсної, фінансової, економічної та технологічної залежності національної економіки від різних країн світу.
- 3) Неконтрольований та здебільшого незаконний відтік за межі України інтелектуальних, трудових, матеріальних, фінансових та інших ресурсів.
- 4) Посилення криміналізації суспільства та діяльності тіньового сектору в системі національної економіки.

Отже, забезпечення державної економічної безпеки потрібно асоціювати із захистом національних інтересів. Своєчасний процес виявлення та протистояння наявним зовнішнім та внутрішнім загрозам буде гарантувати високий рівень економічної безпеки. При цьому, державне управління економічною безпекою необхідно розглядати як складну систему, у межах якої розглядаються різні економічні підсистеми національної економіки, їхня взаємодія та наявний просторовий характер. Аналіз ефективності поточних управлінських рішень у сфері економічної політики має передбачати проведення постійного моніторингу та кваліфікованої оцінки соціально-економічних процесів щодо їх впливу на стан економічної безпеки країни. Системний підхід до державного управління економічною безпекою вимагає розглядати його з позиції різних ієрархічних рівнів управління, щоб забезпечити комплексність економічної безпеки України як найбільш важливої складової національної безпеки.

Список використаних джерел

1. Гбур З. В. Державне управління економічною безпекою України: теорія та практика: монографія. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня “Рута”», 2018. 408 с.
2. Климчук О. В., Козловський С. В., Лавров Р. В. Стратегічні аспекти економіко-енергетичної політики України в контексті сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2021. № 1. С. 65–76. DOI: <http://surl.li/nepkh>.

3. Климчук О.В. Управлінські аспекти формування економіко-енергетичної безпеки України на засадах розвитку біоенергетики: монографія. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2021. 576 с.
4. Петреман Т.В., Дубич К.В. Економічна безпека України: державне управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 19. С. 80–86. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.19.80.
5. Климчук О.В. Принципи формування енергетичної політики України на засадах конкурентоспроможності в умовах економічного розвитку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. Вип. № 7 (11). С. 64-73.